

Pri. 59. num. 6.

1765, 44.

17

EXERCITATIO IVRIDICA
DE
IVRE CONFERENDI

P. 296

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
AVCTORITATE
PRAESIDE

D. FRIDERICO GOTTLIEB
ZOLLERO

PANDECT. P. P. ECCLES. CATHEDR. NVMB.
CANON. CVRIAE IN PROVINCIA SVPREMAE
ET FACVLT. IVRID. ASSESS.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXVI. OCTOBR. MDCCLXV.

PVBLICE DEFENDET

IOHANNES FRIDERICVS HÜBLER
L I P S .

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA

DE
IVRE CONFERENDI.

§. I.

I nter ea, quae iuueni literarum studiis se vo-
uenti non modicam sane proferre possunt
utilitatem, merito et illud referendum esse
existimo, quod operam dare debeat ingenii
sui viribus elaborando et conscribendo
magis magisque corroborandis. Verum quidem est, mul-
torum taxationi eam fore obnoxium, quia omnino primo
tentamine non adeo habilis statim euadet, vt materiam,
quam pertractandam suscipit, satis solide et plene propo-
nat: nihilominus tamen laudanda erit voluntas, idque po-
tissimum ex eo, cum non hac mente opusculi sui Autor
fiat, vt illud ab omni vicio liberum diiudicatum velit a le-
ctoribus eruditis, nec vt alii, quamuis forsitan eo ipsi mi-
nus

nus periti sint, ex eo proficere debeant, sed hunc tantummodo finem sibi proponat, vt elaborando iudicium maturius ingenio iuuenili iungere discat. Idem et mihi finis ante oculos fuit, cum rationes diuersae suaderent, vt specimen quoddam, paruos studiorum profectus, componerem. Satis enim scio, longe a me abesse dona ingenii pariter ac eruditionis, quae in eo inesse communiter postulant, qui Orbi literatorum scriptis suis innotescere cupit. Perlegenti autem mihi, et animo ponderanti varias Iuris materias, obtulit se ea, de collatione, et nescio, quo fato arripiebar, vt ab illa frustra factis conatibus, discedere non possem. Minime quidem negandum, hanc Iuris materiam iam a pluribus Viris Doctis scriptis esse subagitatam, sed forsitan in illis reperienda sunt, quae non omni dubitatione carent. Deceui itaque quaedam de hoc argumento pro debilitate cognitionis meae differere, blandissima spe fretus, vt lectores eruditi, (horum enim iudicio solum me submitto) pro humanitate, quae eiusmodi Viris, (in Philosophia simul, cuiuscunque studii primo fundamento, versatis,) propria esse debet, vt pro hac, inquam, humanitate ac beneuolentia libellum meum diiudicare, nec non memores esse velint, eos ipsos non statim ad eundem doctrinae gradum peruenisse, sed temporis progressu tandem summos in eruditione habitus fuisse consecutos.

§. II.

Antea vero, quam ad ipsam argumenti nostri pertrationem accedere licet, necessarium est, vt definitionem
voca-

vocabuli, Collationis, praemittamus, quia nihil magis ineptum vocari meretur, quam de re quadam disputare, de cuius significato nondum constat. *E re enim est*, ait *VLPIANVS*, *l. 1. ff. de reb. cred. priusquam ad verborum interpretationem perueniamus, pauca de significatione ipsius Tituli referre.* Diuersimode vero consideranda est Collatio tam quoad ius antiquum, quam hodiernum. Secundum illud origo Collationis a bonorum possessione contra tabulas pariter, quam ab ea, quae dicitur, vnde liberi, dependebat, ad quam vtramque Praetor, emancipatos admittendo, eos bonorum paternorum cum his, qui sui dicebantur, reddebat participes, quo ipso vero deteriore faciebat suorum conditionem, quam emancipatorum. Constat etenim inter omnes, liberos sub potestate patria constitutos nil sibi acquisuisse, sed omne bonum ipsis contingens pertinuisse ad patrem: rebus enim respectu patris tales liberi adnumerabantur, et sic omne emolumentum patri, tanquam domino, adcrefcebat. Ne igitur per bonorum possessionem, in qua Praetor, vti in aliis remediis, aequitatis rationem habebat, sui sentirent praerudicium, emancipati ad inferenda bona propria in massam haereditariam cogebantur. Quapropter Cuiacius optime dixit: *Collationem esse confusionem priorum bonorum cum bonis paternis.* Initio Collationi locus erat tantum ab intestato, quod apparet ex *l. 3. et 6. ff. de dot. coll.* nec non ex *l. 7. et 17. C. de coll. bonor.* Iustinianus vero omni casu Collationem fieri praecepit, nullo respectu habito, an quis testatus, an vero intestatus moriatur. *Nov. XVIII.*

c. 6. Nec minus iste Imperator sustulit notum illud discrimen, quo ii, qui diuerso succedebant iure, a Collationis onere erant liberi, ii vero, qui eodem iure ad haereditatem veniebant, Collationem praestare tenebantur. *d. Nou. XVIII. all. e. et Auth. Ex testam. C. de collat.*

§. III.

Secundum iura hodierna cessare equidem videtur Collatio, cum deficiat ratio, quae commouit Praetorem, vt hoc remedium introduceret. Sublatum enim penitus est discrimen quoad successionem inter liberos suos et emancipatos, et cum pari iure vterque ad haereditatem parentum admittatur, bonorum possessio, quae causam Collationi dabit, non est necessaria. Nec inferunt amplius bona propria liberi, introductio enim peculiorum pariter, quam restrictio patriae potestatis efficit, vt hanc substantiam pleno iure dominii, saluis tamen effectibus ex patria potestate resultantibus, sibi retineant. Ast cum ob paritatem rationis saepiuscule leges ad alios casus adplicari soleant; *quotiescunque enim, teste VLPIANO, l. 13. ff. de leg. lege aliquid vnum vel alterum introductum est, bona occasio est, caeiera, quae tendunt ad eandem vtilitatem, vel interpretatione, vel certe iurisdictione supplere:* ratio vero Collationis in aequitate consistat, ne inaequalis conditionis sint liberi, idque parentum voluntati videatur consentaneum, exinde, vsum Collationis circa successionem liberorum adhuc valere, iure adfirmamus, eandemque describimus, quod sit *actus, quo, ob praesumptionem aequalis amoris parentum erga liberos, hi bona, quae a viuis parentibus, quibus*

bus succedunt, animo non donandi acceperunt, et adhuc possident, aut dolo et culpa possidere desierunt, in communem haereditatis massam, conservandae aequalitatis causa inferunt.

§. IV.

In hac materia vero potissimum tria sunt consideranda, 1) quis conferat, 2) quae bona sint conferenda, et 3) qualis sit modus conferendi. Quod ad personas attinet, quaedam conferunt ex iure communi, quaedam vero ex iure statutorio. Ex iure communi conferendi necessitas iniungitur descendentibus circa haereditatem parentum, cessante penitus discrimine, vtrum sint sui vel emancipati, vel primi aut secundi gradus, vel ex testamento, vel ab intestato appetant haereditatem, praesumptio enim aequalis amoris parentum erga liberos omnem distinctionem et differentiam penitus excludit. Circa nepotes tamen obuenit quaestio, de cuius decisione DD. nondum conveniunt. Cognitum nimirum est, nepotes repudiata haereditate paterna ad successionem aui ex bonorum possessione l. vlt. C. vnde liberi fuisse admissos. Quod si itaque nepotes cum liberis primi gradus concurrunt, an ea, quae defunctus pater, cuius haereditatem respuunt, accepit conferre teneantur, movetur disceptatio. Communiter distinguunt, vtrum cohaeredes etiam sint nepotes, vel filii, in illo casu necessitatem conferendi negant, ast in hoc adfirmant, ex principio, quia nepotes iure repraesentationis succederent. Ratio haec adiecta mihi videtur inadaequata, cum enim nepotes ex beneficio Praetoris bona aui consequantur, proprio iure ad eandem adspirant haereditatem, nec iure reprae-

repraesentari quis vtuntur, in re tamen cum illis conuenio, motus ratione, quam Praeter in conferendo hoc beneficio pro regula agnouit. Praetor enim hoc remedium concedens illis, qui proximum habebant locum succedendi, iure ciuili tamen non obtinebant, prospiciebat, vnde filius excludebat nepotem. Si vero proximior aut spreuerat possessionem, aut antequam agnoscat, decesserit, tunc gradu aut ordine remotior ex solo Edicto Praetoris ad successionem erat admittendus. Quapropter Imperator Constantinus in citata lege rescripsit. *Si post mortem aui intestati filius delata haereditate, priusquam se immisceret, decesserit, nepotem ex eo, si nolit patri haeres esse, ad aui haereditatem non ciuili, sed tantum Praetorio iure peruenire posse.* His praesuppositis in aprico est positum, Praetorem per hoc beneficium noluisse praecudicare iis, quorum iura nisi fortiora, certe tamen aequalia erant. Ast longe inferior fieret conditio liberorum, si nepotes cum illis aequali iure succedere, nihilominus tamen, quod eorum pater acceperit, retinere, nec in massam haereditariam conferre tenerentur. Certè tali modo patrocinium dolo praestaret Praetor, quod tamen, cum aequitatem semper respiciat, non est afferendum. In praxi tamen profiteor contrarium obtinere, et decidendi rationem in eo inuenies, quod nepotes repraesentent gradum patris quoad succedendi modum, non vero quoad successionis onus. Ex iure statuario conferunt illi, quibus statuta hoc imponunt, qua ex causa iure Saxonico, si succedere velit vxor marito, vt propria bona in massam haereditatis inferat, requiritur.

§. V.

§. V.

Bona, quae Collationi subsunt, sine dubio ex definitione praemissa sunt ea, quae filius a viuo parente, cui succedit, animo non donandi accepit, et adhuc possidet, aut dolo vel culpa possidere desiit: quae sententia *l. 6. et 15. C. de collat. l. 1. §. 9. ff. de dot. coll. l. 2. §. 2. ff. de coll. bonor. et Nou. XCVII. c. 6.* probatur. Sicut vero secundum tritum illud prouerbium, nulla regula existat sine exceptione, ita et in hac variae deprehenduntur limitationes, in quas breuiter admodum inquiramus. Ac primo quidem loco DD. ponunt I. sumtus studiorum, quos minime conferendos esse existimant, per *l. 50. ff. fam. hercisc.* Verum haec lex, ut iam ab aliis obseruatum, proprie non probat eorum sententiam, quandoquidem nihil ibi legitur de Collatione, sed sermo est tantum de imputatione in legitimam. Ex mente tamen legis et utili eiusdem interpretatione, ob rationis paritatem, haec applicatio ad Collationis materiam admittenda videtur, quamquam adhuc inuenieris, quae obici possent, quorsum non immerito referendum, quod haec lex tantum sit ex inuentis propriis ICTi qui singulares opiniones saepius excogitauerit. Concedamus autem sumtus studiorum a Collatione eximi, hoc tamen omni casu verum esse affirmare quis audeat? cum in ipsa cit. lege haec limitatio reperienda, nisi pater credendi animo misisse fuerit comprobatus. Idque fieri potuit vel in testamento, vel alia quauis contestatione a viuo patre facta, et ab haerede probanda. Alteram eius-

B

modi

modi limitationem tradit III. MASCOV. in *diff. de Collatione bonorum*, nempe si filius plus vini quam olei impenderit, profusa luxuria et perdita nequitia, quam vero, salua tamen tanto Viro reuerentia nusquam legibus fundatam cognoscimus. Fundamentum thesisi suae posuit in *l. 1. §. 23. et l. 2. §. 2. ff. de coll. bonor.* Sed nec in utraque hac lege, nec in antecedentibus, nec sequentibus, de sumtibus studiorum agitur, nisi hic nimis generale velis applicare principium, ex quo tamen plures elici possent conclusiones. Maiore autem certitudine asseuerare licet, quod non conferantur. II. Sumtus in dignitatem filii facti, de quo expressa dispositio est. *l. 1. §. 16. ff. de coll. bonor.* qui fauor in tantum extensus conspicitur, ut si adhuc debeantur, defuncto patre, cum filius vel eos nondum impendit, vel aliunde suppeditatos habuit, ille eos a cohaeredibus poscere adhuc possit, quo casu cuiusque eorum pro rata decrescit. *d. l. 1. §. 16.*

§. VI.

Inter ea, quae non veniunt in Collationem, referendae sunt III. donationes simplices, *sec. l. 20. §. 1. C. de coll. bonor.* Contrariam fouet sententiam LVDOVICI in *Doctrina Pand. ad tit. de Coll. bonor. §. V.* et ideo prouocat ad eandem *legem 20. §. 1. C. h. t.* quam pro nobis allegauimus. Non vero intelligo, qua ratione hanc suam sententiam ex dicta lege probare suscipiat, cum ipsissima legis verba contrarium sensum plene in se continent. Quid enim

enim clarius esse potest his verbis? *illa vero, quae simplicem tantummodo donationem meruit, ad collationem eius minime coarctanda est, et paulo post, nec recusare collationem ex eo, quod simplex donatio non aliter confertur, nisi huiusmodi legem donator tempore donationis suae indulgentiae imposuerit.* Sed forsitan Ludouicus non satis distincte separauit singularem istum casum, qui huic inest legi, quo secuto tunc demum conferenda est donatio simplex. Eadem est ratio IV. donationis mortis causa, et in genere eorum, quae liberis a parentibus praelegata sunt. Haec omnia Collationis legi non subsunt, ac primo quidem legata per *l. 4. ff. de dot. collat.* deinde etiam fideicommissa. *l. 1. §. 19. ff. de collat. bonor. l. 10. C. eod.* De donatione mortis causa in specie existat. *l. 13. C. h. t.* cuius rei ratio haec esse videtur, quia quaesita post obitum illius de cuius successione quaeritur, non conferuntur. *l. 6. C. de collat.* ab euentu enim mortis effectum suum accipit, *l. 35. §. 2. ff. de mort. causa donat. l. 1. §. 19. ff. de collat. bon.*

§. VII.

Porro deueniendum est V. ad peculia filiorum, et inquirendum, in quantum ex iis conferre debeant. De castrensi et quasi castrensi nullum amplius restare potest dubium, quia clarissimas potius legum habemus dispositiones, quibus a Collatione eximantur, *in l. 12. C. de collat. l. 1. §. 15. ff. eod. l. 4. et 8. C. de Aduoc. diuers. iudic.* quo loco iungamus singulare illud, quod *in l. 7. C. de bon. quae lib.*

deprehenditur, vbi donationes a principe factae peculio castrensi equiparantur, et sic etiam non conferuntur. Nec minus certum est, peculium aduentitium nullo modo Collationi esse obnoxium, quod tum ex *l. ult. C. de collat. fatis* apparet, tum etiam *a. l. 6. et 8. C. de bon. quae lib. ratiocinando tuto* colligi potest. Monebimus hic quaedam de quaestione huc pertinente, quam pertractauit Illustr. MASCOV. in *supra alleg. diff. §. XXVIII.* an nimirum fructus peculii aduentitii conferre debeant liberi? eamque de suis affirmavit in totum, de emancipatis vero pro dimidia parte vsusfructus. Non memoratis autem, quod ipse sibi in hoc alleg. Spho contradicat, statim negamus a suis conferri debere eiusmodi fructus, et sequamur distinctionem, quam *l. 6. §. 2. C. de bon. quae lib.* nobis praebet. Pone casum; Pater ex vsufructu earum rerum, quae filio extrinsecus acquiruntur, sibi aliquit collegit, vel res mobiles aut immobiles inde comparavit, eas in quoscunque haeredes transmittendi liberam habuit facultatem. Cum ergo ad alios peruenerint isti fructus cur filius, cuius nulla ex eis fuit vtilitas, ad Collationem teneatur? Sed fac porro: pater id quod ex vsufructu collegit, vel res inde comparatas secum non retinuit, nec in alios extraneos transtulit, sed apud filium reliquit, quid tunc sentiendum? Praecipit ipsa lex: *nullam post obitum patris licentiam habere haeredes alios eius, eundem vsufructum, vel quod ex hoc ad filiosfam. peruenit, sibi vindicare, post obitum patris ipse lucretur.* Ita nec hoc posteriori casu conferuntur fructus peculii

peculii adventitii a filio percepti. Idem dicendum est de Collatione horum fructuum ab emancipato praestanda. Nam *in all. l. 6. §. 3.* ita habetur de emancipatis: *ut post obitum eorum (parentum) ususfructus in omnibus memoratis causis ad eos perveniat, quorum dominium est.* Superest adhuc peculium profectitium de quo regulam tenemus, quod conferatur: Casus tamen adest in contrarium, nempe *si pater hoc peculium filio reliquit. l. 12. C. de collat.* Peculium relictum inuitantur quoque 1) sumtus nuptiales, quippe qui non amplius exstant, nec ex iis locupletiores facti sunt liberi, *l. 2. §. 2. ff. de coll. bon. l. 6. C. eod.* 2) alimenta, quoniam pater ad ea liberis praestanda naturaliter erat obstrictus, *l. 5. §. 1. et 12. ff. de agnosc. et alend. lib. l. 8. §. 5. C. de bon. quae lib.* ita ut necare videatur, qui alimonia denegat. *l. 4. ff. de agnosc. et alend. lib.*

§. VIII.

Ad modus nunc pervenimus, quibus feri solet Collatio, quorum tres in legibus fisci communiter aiunt, nempe vel re, vel cautione, vel remissione: sed liceat nobis ab hac communi sententia discedere, et duos tantummodo statuere modos, quibus Collatio peragitur, quam singularem nostram opinionem hoc modo defendamus. Videlicet nequaquam concedimus, remissionem esse modum singularem Collationem praestandi, sed eam potius sub modo, qui fit re: occulte latitare asserimus. Modus itaque conferendi re duas habet species, quarum una est,

B 3

quae

quae fit rei istius, quae Collationi obnoxia, actuali tradi-
 tione, isque modus est Collatio re facta in specie sic dicta:
 altera vero consistit in rei alius in haereditate permanentis,
 et vicem illius, quae proprie conferri debebat, sustinen-
 tis, ficta quasi traditione, quae alios brevis manus nomen
 adepta est, *l. 15. ff. de reb. cred.* Eo magis autem sententiae
 nostrae insistimus, quo maior autoritate sit eius defensor,
 ipse POMPONIVS *in l. 1. §. 11. ff. de coll. bon.* vbi sic ait:
Aut enim re, aut cautione faciendâ erit Collatio, nec vlte-
 riorem modum Collationis faciendae commemorat.
 Primum itaque Collationis esse modum affirmamus eum,
 qui fit re, duabus speciebus suis disiunctum, cui addi-
 mus alterum, qui se exferit in cautione. Non autem
 certa videtur legum hac de re dispositio: an fideiussoria
 cautio sit necessaria, an vero pignoribus quoque caueri
 possit. *In l. 1. §. 9. ff. de coll. bon.* contradictionem quan-
 dam reperimus Pomponii Icti, cum prius dicit, de colla-
 tione cauendum esse *per satisfationem*, i. e. per solos
 fideiussores, in quo significatu vocabulum simplex satisfac-
 tionis accipitur, *in l. 1. ff. qui satisf. cog.* paulo post vero
 legimus, ab eodem Pomponio etiam cautionem *pignoribus*
factam admitti, cui posteriori opinioni adfentitur ipse Vl-
 pianus. Attamen cupiditas me incescit, argumentum in
 contrarium proferre, quamuis illorum Ictorum summae
 eruditioni me maxime imparem libenter confiteor. Pro
 fundamento autem disputationis meae stet hoc, quod
 omnem plane reiiciam cautionem per pignora praesitam,
 idque

idque ex sequentibus apparebit. Iam satis notum est, pignora certam habere aestimationem, e contrario non minus clarum videtur, ea, quae in Collationem veniunt, maxime incerta esse, imo forsitan accidere posse, vt quaedam *in occulto* lateant, *l. 1. §. 11. ff. de coll. bon.* de quibus tunc demum constare incipiat, posteaquam pignora iam reddita et sublata sunt. Quis vsu intelliget, eo casu pignoratitiam cautionem illusorium habiturum esse euentum. Quo accedit, quod *in d. l. 1. §. 9.* dicitur: *Iubet autem Praetor ita fieri collationem, vt recte caueatur*, i. e. vt cautio certissima maximeque segura adhibeatur, qualis vero pignoratitia nunquam esse potest. Tandem sententiae nostrae probationem plene adiuuat *l. 7. ff. de stipul. praetor. Praetoriae satisfationes personas desiderant pro se interuenientium, et neque pignoribus quis, neque pecuniae, vel auri vel argenti depositione in vicem satisfationis fungitur.* Cum vero haec cautio mere sit praetoria, consequens est, vt ea quoque solum per fideiussores praestari possit.

16
18

ULB Halle

3

007 469 896

VD18

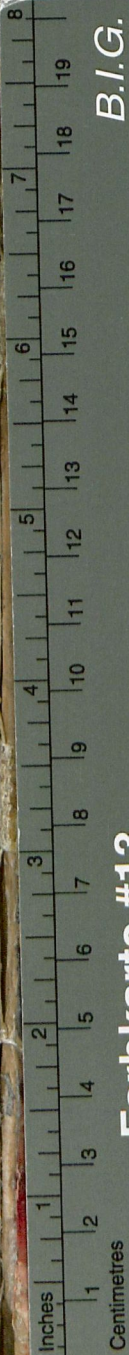

Pr. 59. num. 6.

1765, 44.

16

B.I.G.

Farbkarte #13

CITATIO IVRIDICA
 DE
CONFERENDI
 QVAM
 RIS ICTORVM ORDINIS
 AVCTORITATE
 P R A E S I D E
DERICO GOTTLIEB
OLLERO
 P. P. ECCLES. CATHEDR. NVMB.
 VRIAE IN PROVINCIA SVPREMAE
 T FACVLT. IVRID. ASSESS.
VDITORIO ICTORVM
 XXVI. OCTOBR. MDCCLXV.
 PVBLICE DEFENDET
S FRIDERICVS HÜBLER
 L I P S .
 L I P S I A E
 OFFICINA LANGENHEMIA

